

Chris van Hall

Nieuws in de Klas

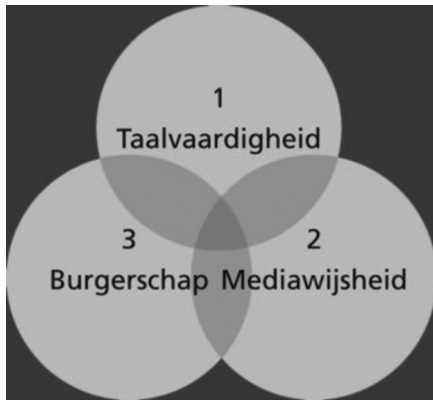
Contact: c.vanhall@nieuwsindeklas.nl

Nieuws in de klas // De Digitale Nieuwscollage

1. *Nieuws in de klas* combineert taalvaardigheid, mediawijsheid en burgerschap

Nieuws in de klas helpt jonge mensen om mediabewuste burgers te worden. De organisatie laat hen via het onderwijs actief gebruikmaken van journalistieke media.

Daartoe biedt *Nieuws in de klas* docenten in het primair en voortgezet onderwijs de mogelijkheid om nieuwsmedia, zowel op papier als digitaal, in te zetten als lesinstrument ter bevordering van taalvaardigheid, mediawijsheid en burgerschap.

Taal, mediawijsheid en burgerschap zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden: net zoals mediawijsheid een voorwaarde is voor burgerschap, is goede taalvaardigheid een vereiste voor mediawijsheid. Wie de taal niet goed beheerst, kan mediaboodschappen niet volledig doorgronden, zelfs niet als ze zijn

voorzien van bewegende beelden of gesproken woord. Juist het analyseren en bespreken van journalistieke teksten maakt dat leerlingen stilstaan bij wat de auteur van een tekst werkelijk bedoelt.

2. Nieuwsmedia toepassen in het onderwijs

Docenten gebruiken nieuwsmedia om verschillende redenen. Nieuwsteksten lenen zich er dan ook uitstekend toe om te werken aan taal- en leesvaardigheid. Door leerlingen nieuwsteksten te laten bestuderen, vergroten ze hun woordenschat en oefenen ze met begrijpend lezen. Door over artikelen te reflecteren en daarover een betoog te

schrijven of klassikaal te discussiëren, werken leerlingen aan hun mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid. Bovendien kunnen ze aan de hand van opiniestukken en achtergrondartikelen in een klassikaal debat hun argumentatievaardigheden oefenen. Het lezen van journalistieke teksten maakt dan ook deel uit van het Referentiekader Taal (zie: www.taalenrekenen.nl).

Uiteraard wordt ook bij ‘Maatschappijleer’ en andere zaakvakken veelvuldig gebruikgemaakt van journalistieke teksten om thema’s uit de methode van een actuele context te voorzien en om leerlingen te laten reflecteren op de maatschappelijke functies van (nieuws)media. Meer in het algemeen biedt de actualiteit een praktisch en concreet startpunt om lessen mee te beginnen en inhoudelijk te verdiepen. Aan de hand van een actueel onderwerp kan een docent een brug slaan tussen de werkelijkheid buiten de school en de lesstof. Daarom maken docenten graag tijd voor actualiteit.

3. Nieuws volgen moet je leren

Het lezen van kranten en het volgen van nieuws, dat moeten leerlingen leren. Dat moet niet alleen omdat het belangrijk is voor hun algemene ontwikkeling, maar ook omdat het niet vanzelf gaat. Nieuwsmedia werpen vaak drempels op voor beginnende lezers: omdat het taalgebruik vaak – en zeker in het begin – niet direct aansluit bij de eigen spreektaal, omdat vaak kennis wordt verondersteld op basis van eerdere berichtgeving, omdat jonge lezers zelf niet altijd direct inzien waarom de onderwerpen voor hen relevant zijn... Daar hebben ze hulp bij nodig van docenten die hen aanmoedigen om op actieve wijze met het nieuws aan de slag te gaan (Schwartz 2007).

4. Nieuwsservice

Op onze beurt helpen we de docenten daarbij: door ervoor te zorgen dat ze dagbladen of nieuwssites in hun lessen kunnen gebruiken, door lesopdrachten daarbij aan te bieden, door voorlichting te geven... De voornaamste dienst van *Nieuws in de klas* is ‘de Bezorgdienst’ (de opvolger van de krantenservice van *Krant in de Klas*). Docenten kiezen welke nieuwsmedia ze gedurende twee weken in hun les willen gebruiken en vragen die uiterlijk één week van tevoren bij ons aan; wij regelen de bezorging. Via onze website kunnen docenten lesmaterialen gratis downloaden om hun lessen mee voor te bereiden.

5. De Digitale Nieuwscollage

Een speciale dienst die *Nieuws in de klas* vorig jaar, samen met het *Creative Learning Lab* van Waag Society, heeft ontwikkeld, is het innovatieve leerarrangement ‘De

Digitale Nieuwscollage'. Naast een algemene toelichting over *Nieuws in de klas*, zal de presentatie met name hierop zijn gericht.

'De Digitale Nieuwscollage' is een leerarrangement waarbij leerlingen aan het werk gaan met een lessenreeks van zes lessen voor de onderbouw en zes lessen voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs¹. Ze werken in groepjes aan opdrachten met nieuwsartikelen door gebruik te maken van iPads. De leerlingen maken screenshots en foto's van nieuwsberichten (op papier en digitaal). Met een speciale *app* kunnen de leerlingen (delen van) artikelen direct op het bord laten zien. Daarnaast kunnen ze de teksten positioneren in verschillende categorieën en voorzien van opmerkingen en commentaren. Zo ontstaat er op het digibord een collage van nieuwsartikelen, voorzien van inhoudelijk commentaren die direct door de docent en de leerlingen besproken kunnen worden.

In de lessenreeksen van 'de Digitale Nieuwscollage' is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de praktijk van de lessen Nederlands. Zo wordt aandacht besteed aan bijvoorbeeld de tekstdoelen, tekstsoorten, tekstvormen en tekstverbanden en aan signaalwoorden zoals die binnen het vak Nederlands onderscheiden worden. 'De Digitale Nieuwscollage' biedt daarmee de mogelijkheid om op innovatieve wijze relevante oefeningen in lees- en schrijfvaardigheid aan te bieden met actuele betekenisvolle teksten. De aangeboden lessen zijn aanvullend, maar kunnen ook lesvervangend ingezet worden.

In de lessenreeks wordt in de opdrachten zoveel mogelijk gewerkt met de terminologie en categorieën zoals die binnen het curriculum Nederlands door de jaarlagen heen gebruikt worden. Wanneer ander journalistiek jargon gebruikt wordt, is een koppeling gemaakt met de terminologie en indeling uit het vak Nederlands.

Er zijn verschillende lesvormen en vaardigheden opgenomen. De vier traditionele domeinen van 'lezen', 'schrijven', 'spreken' en 'luisteren/kijken' komen allemaal aan bod. Het accent in de opdrachten van 'de Digitale Nieuwscollage' ligt echter op de domeinen lezen en schrijven.

In de presentatie tijdens de conferentie Het Schoolvak Nederlands laten we zien hoe docenten en leerlingen tijdens de eerste pilots met 'de Digitale Nieuwscollage' hebben gewerkt en wat de belangrijkste bevindingen daarvan zijn geweest.

Foto: Marijke Hoebee.

Referenties

Schwartz, F. (2007). “Kranten moet je leren”. In: *De Nieuwe Reporter* (online raadpleegbaar op: www.denieuwereporter.nl/2007/11/kranten-lezen-moet-je-leren/).

Noten

¹ Met de onderbouw wordt bedoeld: de eerste twee leerjaren van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) en de eerste drie leerjaren van het hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) en het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo). Met de bovenbouw wordt bedoeld: het derde en het vierde leerjaar van het vmbo, de vierde en de vijfde klas van het havo en de vierde, vijfde en zesde klas van het vwo.